Ч. 45 (13.284). Львів, пятниця 24. лютого 1933. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Радянський ринок манить...

(Від Рапалльо до сьогодні. — Зл. Держави тежхочуть торгувати. — Хитрість В. Британії. — Купецькі симпатії Франції. — Японія та інші держави дбайливі за свій торговельний білянс.)

I.

Після того, коли „технічна революція“ стала головною засадою економічної політики С.Р.С.Р., коли комуністичні будівничі виповіли війну господарській відсталості бувшої царської імперії — з тим моментом зарисувалась перед капіталістичним світом перспектива „добрих інтересів“ із радянським світом. Величезний маґазин сирівців потребував фабричних продуктів, перш за все машин.

Та хоч були вигляди на поважний збут товарів, то зате бракувало господарсько-політичного довіря у всіх крім німців. І тоді, коли це загальне „довіря“ появилось, коли капіталісти з ріжних держав почали не добачувати противенств соціяльного світогляду, в той час **на радянському ринку міцно сиділа Німеччина.** Вона перша з капіталістичних держав простягнула руку до співпраці у відомому договорі в Рапалльо і завдяки ньому до сьогоднішнього дня займає **перше місце** в заграничній торговлі Радянщини. Про це переконує нас хочби коротке зіставлення вивозу (а це головна річ!) до Рад. Союзу чотирьох великодержав (у міліонах рублів):

	I. піврік 1931.	I. піврік 1932.
Німеччина	162,7	183,9
Зл. Д. П. А.	142,7	19,3
Англія	33,1	51,8
Франція	7,8	1,2

Як бачимо з повищого — Німеччина є не лише першим доставцем СРСР, але її експорт виявляє теж тенденцію зросту. Вистарчить сказати, що від р. 1924 до р. 1932 **вона збільшила вивіз своїх товарів майже вдесятеро!** До того у 1931-32 рр. вона в товаровому білянсі з Радянщиною **високоактивна.**

Зате **Зл. Держави П. А.** вийшли в 1932 р. із ролі другого по черзі доставця СРСР. Причиною цього — кредитові рестрикції, як теж по декуди і зреалізування пятилітнього пляну. Власний машиновий промисл зменшив потребу ввозу деяких американських фабрикатів. Однак при мізерному попиті інших держав, Радянщина своїм розмірно голодним ринком представляє цінного відборця, з якого Америка не думає резиґнувати. З уваги на те, що передумовою тісніших торговельних взаємин з СРСР є довгоречинцеві кредити*), господарські кола Зл. Держав проектують поважну розбудову експортових ґарантій і то до 5 літ у 75 проц. вартости. Саме головною, але скритою ціллю цієї величанської акції **буде фінансування радянських замовлень.** Коли додати ще до того поголоски про близьке признання СРСР Америкою, поголоски, що виринули у звязку з вибором нового президента, — тоді господарська співпраця згаданих двох державних великанів зовсім правдоподібна вже в найближчому майбутньому.

Третім із черги доставцем на радянський ринок (а радше другим, бо у минулому році перескочив він Америку) є **В. Британія.** Колись, у літах 1925-27, вивіз її був більший, потім заломився і почав падати. Зате торгов. білянс проявляв зростаючу пасивність (в 1931 р. 16,2 міл. фунтів). Через те Англія, закриваючись статтею 21. договору, заключеного з Канадою в Отаві, виповіла торговельний договір з Рад. Союзом, і цей договір мав би за яких 2 місяці остаточно погаснути. Москва, — для якої Англія має велику вартість передовсім як **найповажніший відборець радянського дерева** (в 1931 р. за 7 і пів міл. фунтів) і як пасивний контрагент, від якого пливе до більшовицьких кас надвишка девіз, — піде без сумніву на великі уступки, щоби вдержатись на в.британському ринку. І саме тих уступок Англії треба. **Вона хоче кориснішиx умов для товарового обміну,** не хоче, щоби за її гроші купував Рад. Союз чужі фабрикати. Проявом бажання Англії затримати на дальше господарські взаємини з СРСР уважають загально той факт, що Департамент Експ. Кредиту поширив кредит для більшовицького покупця з 12 до 18 міліонів.

Франція досі зберігала найбільшу здержливість у господарському зближенню із Рад. Союзом. Але й вона почала тепер дуже жваво цікавитись радянським ринком і тільки що заключений пакт неаґресії значно причиниться до витворення між ними приязної атмосфери, зокрема до затіснення торговельних взаємин. Це тим більше можливе, що кольоніяльні інтереси Франції в Азії невеликі і революційна експанзія більшовиків в Азії для неї менше ґрізна ніж для Англії. **Найбільшої вартости пакту неаґресії дошукуються оба контрагенти саме в господарському зближенню,** при чому Радянщина рахує на поважні кредити великого світового фінансіста, яким є тепер Франція. І тут мабуть буде найбільша заковика. Бо хоч Франція дуже хотіла би відчинити для свого промислу поємний радянський ринок і зменшити дещо ролю, що її грає на тому ринку Німеччина, проте ледви чи захоче вона занадто фінансами ризикувати. Щоправда в періоді першої 5-тилітки Совіти дотримували свої фінансові зобовязання за кордоном, однак постійна пасивність їхнього торговельного білянсу не може дати ґарантій на будуче. Це тим більше, що структура радянського білянсу (головно сирівці з дуже низькими цінами) не дозволить на поширення експортової квоти.

В останньому часі також **Японія** пішла на частинне здобуття радянського ринку, а для зеднання собі Москви заключила з нею на 5 літ договір на доставу бензини. Не менше зацікавлення в торговлі з СРСР виявляють теж інші европейські держави **(ЧСР, Швайцарія, Італія, Норвеґія),** зокрема Польща не тільки не відстає від інших, але — примушена до цього обективними обставинами — це зацікавлення проявляє у яскравих формах.

В. Несторович.

*) Під цим оглядом Німеччина була все дуже щедра і вміла зручно використовувати для цього позичені закордоном капітали. В половині 1932 р. німецькі кредити при т. зв. „руссенгешефтах“ крутились біля одного міліярда марок!

Як зорґанізувати збут безрог?

(Дискусійна стаття.)

I.

Завданням с.-г. кооперації є в першу чергу вести поміч селянству при збуті його продуктів. Перші кроки в цьому напрямі вже зроблені. Наладнано збут яєць і молочарських виробів, а тепер черга приступити до зорґанізування збуту одного з найголовніших рільних продуктів — безрог.

Правда, і в тій ділянці вже дещо зроблено, є вже кілька мясарень у краю та скуп безрог до бекоnарень, а навіть за границю. Одначе коли візьмемо під увагу, що годівля безрог — це найголовніше джерело доходу українського селянства, то треба би поважніше застановитись над цією важною справою та приступити до зорґанізування збуту безрог у той спосіб, *щоб ані одна годована безрога не була більше предметом торгу на „славних“ наших торговицях.*

Над цим застановлявся я вже давно, тому осмілююсь подати до відома ширшого загалу мій плян, як слід би приступити до діла.

II.

Як повинна виглядати орґанізація збуту безрог? Маючи на увазі орґанізацію „Маслосоюзу“, слід створити: 1) Краєвий Союз для збуту безрог — союз районових спілок з осідком у Львові і 2) Районові Спілки для збуту безрог по цілому краю.

III.

Насамперед обговорю плян праці Краєвого Союзу. Краєвий Союз відбирає в комісову продаж живі і биті безроги, як також масарські вироби, доставлені Районовими Спілками та старається збути їх по якнайвищих цінах. Щоби Краєвий Союз міг осягнути таку ціль, навязує для збуту живих і битих безрог торговельні звязки з закордонними фірмами, як також у краю з бекоnарнями, а в потребі з приватними купцями; він творить також велику мясарську фабрику, а то й бекоnарню, а для збуту власних і доставлених масарських виробів творить і у Львові і по цілому краю по всіх більших містах крамниці дрібної продажі і вирубу вепрового мяса (а навіть і волового).

Членами Краєвого Союзу стають Районові Спілки з уділом до висоти 50 прц. власних фондів, одначе не менше як 500 зол. (Справа дискусійна).

Для передержання на якийсь час живих безрог — певно і закон того вимагає — утримує Союз стацію для згону, як також холодільню для переховування битих безрог і мясарських виробів. Те саме мусять мати Відділи і Районові Спілки. Завідуючим органом Краєвого Союзу є дирекція і надзірна рада, вибирані на підставі статуту, уложеного Р. С. У. К.

IV.

Представивши в основах плян праці Краєвого Союзу, подам програму роботи Районових Спілок.

Осідком Районових Спілок повинні бути в першій мірі міста і містечка, до котрих тепер звозять селяни безроги на торг. Це тому, що там є на місці: торговиця, де можна догідно звезти безроги, помостова вага, конечно потрібна до зваження безрог, ветеринарійний лікар, публична різня, а також скорше знайдуться люди на місці, які справою займуться та її поведуть. Такий район повинні творити яких 20—30 сіл (без огляду на політичні повіти), одначе не повинно бути в повіті більше як 3—4 спілки. Оскільки зайде потреба заложити спілку в селі (головно при залізниці), то це залежати буде від місцевих обставин. Членами Р. С. стають господарі з доколичних сіл з уділом 5—10 зол., вплачуваним у міру доставки безрог; члени вплачують також вписове по 1—2 зол. Завідуючим органом Р. С. є управа і надзірна рада, вибирана по приписам статуту. Завдання Р. С. є в означений день (ніколи в торговий) відібрати від своїх членів доставлені безроги. Відбір безрог буде відбуватися в той спосіб: Присутні мусять бути члени управи, делєгати надз. ради, ветер. лікар, муж довіря з кожного села, з котрого є безроги і власник (не конче). Доставлену безрогу після оглядження ветер. лікарем і визнання її за здорову важать, кульчикують (з числом), сортують (чи вона призначена на бекон, чи на вивіз за границю, чи до забиття на місці і т. д.), як також клясифікують щодо ваги і якости товщу, а по вписанні до відповідних книг видають власникові самому або через мужа довіря посвідку. Про доконаний відбір безрог зголошує Р. С. негайно телефонічно до Краєвого Союзу та поступає дальше по вказівкам, зн. якусь скількість безрог відставляє у призначені місця, інші призначує до різні і т. д. *Все те відбувається на основі згоди уложеного пляну.* Для виконання того мусять мати Р. С., як і Кр. С., стацію для згону, мясарську робітню під проводом фахівця, холодільню та крамницю (чи й більше) для дрібної продажі дооколичним кооперативам і поодиноким покупцям. Членигосподарі віддають свої безроги Р. С. в комісову продаж, а гроші дістають по доконанії продажі — одначе не довше, як до 7—14 днів. Щодо устійнення ціни можна мати різні погляди — ціни буде нормувати Кр. С. наперед, якщо вони незмінні, або по доконанії продажі. Одначе засадою мусить бути, що ціни одержані на заграничних ринках і ціни краєві *мусять бути вирівнувані*, бо може зайти нераз велика ріжниця; зате мусить бути задержана ріжниця в ціні щодо ваги, якости й товщу. Крім ціни звичайної дістане кожний член по році дивіденду від доставленої скількости безрог.

До урухомлення Р. С. повинні причинитися в першій мірі щадн.-кред. і с.-г. кооперативи — вони повинні бути помічні в її вивінуванні, бож виплати за безроги будуть відбуватись через ті кооперативи, де можна буде легко стягнути чи то уділені готівкові позички, чи борги за побрані товари.

V.

Чи поданий тут плян можливий до переведення в життя? Тому, що у нас тільки через недостачу основного капіталу не переведено в життя неодного вже доброго пляну, скажу, що в цьому випадку та небезпека відпадає, бо члени-господарі дадуть безроги без грошей у комісову продаж. А що в нас практиковано вже в той спосіб до війни, тож великого капіталу основного не треба. Одначе в міру розвою можна буде давати при відборі безрог зачети — а можна це робити вже навіть і тепер, залежно від місцевих обставин. На урядження стаєн для згону, холоділень, мясарських робітень та крамниць для дрібної продажі, думаю, повинні вистарчити вплачені уділи, як також поміч кооператив. Щодо заложення великої фабрики мясарських виробів, чи навіть фабрики беконів, то це може статися в міру призбирання потрібних фондів, бож відсутність тих улаждень не буде стояти на перешкоді розпочати діло. Браком людей до ведення варстатів, як і цілого діловодства, нема чого страхатись, бо рук до праці є у нас аж надто багато. Маючи на увазі все те, що я тут намітив, думаю, що до виконання цього пляну треба в першій мірі *зрозуміння справи серед найширших селянських мас* та зацікавлення кооперативного проводу.

VI.

Як розпочати роботу?

Тому, що Центросоюз уже почав ту роботу — тільки не в тих розмірах, як тут намічено — треба створити при Ц. С. окремий Організаційний Комітет, якого завданням буде уложити плян дальшої праці, а передовсім: уложити статути (для Кр. Союзу і Р. Спілок), поділити край на райони, назначити місця на Відділи, видати потрібні обіжники, вести пропаґанду в пресі, улаштовувати наради, приготовити потрібні друки і книги та підшукати і підготовити відповідних людей до праці.

Роботу слід би розпочати рівночасно, як у центрі, так і в краю, бо тільки в залежности від запевненого збуту можуть Р. С. виконувати свою працю. Збут живих безрог вже розпочався, тож треба приступити до налагнання збуту битих безрог та мясарських виробів і в тій ціли творити крамниці дрібної продажі, де тільки на це будуть сприятливі обставини.

Що осягнемо такою орґанізацією?

Коли українське селянство поставиться гідно до цієї важної власної справи, то по якомусь часі можнаб довести до того, що *ані одна годована безрога не буде продана на торговиці*. Ба, що більше, можна припускати, що й інші селяни підуть нашим слідом — тоді, опанувавши всю торговлю безрогами, *можна буде диктувати ціни на цілий край*, бож і приватні фірми будуть змушені тільки в нашій орґанізації набувати для себе товар. Минеться тоді визиск, минеться моральне пониження селянина, а що найголовніше: це дасть варстат праці тисячам наших, нині безробітних, людей. Томуж до тої праці повинні взятись і селяни і безробітні інтеліґенти, що не повинні чекати на посади, яких нині ніхто не дає, а радше відбирає. Тож з вірою у краще завтра приступаймо до діла!

На закінчення скажу, що може не все висказав я в отсій статті ясно, бож відома річ, що перелити думку на папір — це діло для селянина нелегке. Зате я готов дати дальші вияснення чи то у пресі, чи на домагання устно на скликаній в тій ціли нараді.

Олекса Мацьків,
господар у Стрілєцьких Нових.

*

Від Редакції: Подаючи цю статтю одного з передових наших селян-господарів як дискусійну, просимо наших кооператорів подавати свої гадки в цій справі. Справа безперечно важна і добре булоб, колиб шляхом громадської дискусії можна було причинитися до того, аби справу збуту безрог дійсно нападнати в цілому краю. Цю справу започаткував і вже веде Центросоюз, тому вияснення з цієї сторони булиб для нас дуже цінні.

120 літ вязниці.

МІЯМІ, 22. II. ПАТ. Прокуратор, який обвинувачував Занґару, заявив, що з огляду на некорисний стан здоровля Чермака й пані Джіль він виступить з додатковим обвинуваченням у наміреному вбивстві тих осіб. Наслідком додаткового обвинувачення Зангара дістане ще два рази по 20 літ, отже разом з дотеперішнім виміром кари 120 літ вязниці. Його вивезуть до вязниці в Рейфорд на Фльориді, де сидять засуджені на досмертну вязницю.

Отже звертають зброю.

Британський міністр загр. справ Саймон на запит у палаті громад, чи справа Гіртенберґу полагоджена, відповів, що на основі запевнення італійського амбасадора в Льондоні італійський уряд готов приняти зброю, вислану до Австрії, для направи. Частину зброї, висланої до Гіртенберґу, вже відіслали до Італії, а решту відішлють в найближчому часі.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 24. ЛЮТОГО 1933.

ДЖОН ГЕЛЬСУОРТІ. 5)

БЛИСКАВИЦЯ.

Радоліни виїхали того самого ранку до Царгороду. Я сів в орієнтальній галі, де все те почалося було, і попивав з насолодою турецьку каву. Бачив знову приятеля свого Франка Веймавта, знудженим і заглибленим у думках; бачив невеличку його дружину, як вона весело гасала по кімнатах; світового чоловіка Радоліна, й мовчаливу Олену Радолін; повіки її морських зелених очей зачервонілися злегка, так начеб вона плакала. Мимо пробігали бербери, одягнені на біло; греки вгощали своїх підозрілих дам; балакали німці своїми шорсткими, голосними горляними згуками і орхестра заграла останнє шумне танго. Нічого не змінилося довкола, тільки постаті мого видіння. І нечайно доглянув я справді Веймавта там, — неначе розгублено стояв він на тому місці, де галя переходила в сіни. По його обличчі прочитав я, що він уже дізнався про відїзд Радолінів; я тільки підвівся, щоби підійти до нього, коли він зник уже за дверима. Тепер дуже шкодую, що не дігнав його.

Саме, коли я в „Мена Гевс“ лагодився йти спати того вечора, застукала Джессі Веймавт до моєї кімнати.

— Ви бачили Франка?

Я сказав їй, що бачив його пополудні.

— Ота безсовісна! — гукнула. — Він і не вернувся додому.

Я запевнював її, що Радоліни виїхали вже. Вона видивилася на мене й заплакала. Вона плакала, а я не втихомирював її. Була не тільки пригноблена, але й огірчена і люта. Як довго вона люта, — подумав я, — то вона це ще видержить. Смертельний удар нікого не розлючує.

Нарешті виплакала вона своє горе, але не переляк і досаду. Що їй робити? Я намагався переконати її, що Франк зявиться завтра до відїзду корабля. Мабуть старається сам він очуняти; вона повинна дивитися на це, як на лихорадку, як на недугу. Вона засміялася дико й глузливо і вийшла від мене.

Веймавт не зявився, але вранці прийшов від нього лист до мене. Там був чек на триста фунтів, коротка вістка для Джессі й запечатана коперта, призначена для директора його школи.

Його лист до мене звучав так:

„Любий друже“.

Признаю, що я поступив огидно, але для мене істнує тільки оцей вихід, або вічне забуття й тоді це не получене з таким великим скандалом. Мому директорові я вже видумав пояснення; прошу Вас, вишліть йому цей лист почтою. Чек це все моє майно, окрім яких пятьдесяти фунтів. Збережіть його, будь ласка, для моєї жінки; продавши хату, вона назбирає мабуть ще дальших пятьсот фунтів. Вона вернеться напевно до свого батька, й надіюся, вона мене забуде. Будьте такі добрі, прошу Вас і завезіть її на корабель. Воно мало імовірне, щоби я вернувся колинебудь до Англії. Майбутнє моє темне, але там де вона, там і я мушу бути. Коли напишете „посте-рестанте, Константинопіль“, воно мене знайде, так як тепер мається справа. Прощайте. Бог з Вами! Ваш вірний Ф. В.“

Я відвіз Джессі на кбрабель — а це був дуже тяжкий обовязок.

За тиждень поїхав я сам до Царгороду, раз, що обіцяв це пані Веймавт, а по друге тяжко мені було перенести думку, що мій приятель там пропадає у путах свого почування без заробітку і майже без гроша.

Радоліни замешкували старовинний дім на другому березі, десь напроти Румелі Гіссар. Не попереджуючи відвідав я їх і застав Олену саму. У темній кімнаті, наповненій турецькими тканинами вона виглядала зовсім інакше як у пустині. Вона відзискала знову свій блідий спокій, але обличча в неї придбало якогось твердого виразу, якого я не завважив у неї при першій зустрічі. Вона говорила про те зовсім свобідно.

— Я кохаю його, але це божевілля. Я хотіла розлучитися з ним, але він не хоче відійти від мене. Як ви знаєте, я католичка і для мене віра значить дуже багато. Я не можу втікти з ним. Візьміть його до Англії; я не можу бачити, як він нівечить себе через мене.

Признаюся, що я глянув на неї сумніваючись, чи тут справді рішає в неї релігія чи грошева сторінка.

— О! — сказала вона. — Ви мене не розумієте. Вам здається, що я боюся нужди з ним. Ні, я боюся за спасення його душі й моєї.

Спосіб, яким вона сказала, глибоко вразив мене. Я спитав її, чи він її відвідує.

(Докінчення буде.)

Сучасний стан українсько-московської боротьби.

В кінці січня відбулися сесії центрального Комітету більшовицької партії та центрального виконавчого Комітету СРСР. У повені демагогічних промов, якими знов залили найвищі достойники Радянщини голодну країну, зазначились деякі тенденції, характеристичні для сучасного стану боротьби між Україною та Московщиною.

З переведенням колективізації сільського господарства кінчилась доба „великих реформ", операційна доба українсько-московської боротьби. Сучасний стан відповідає позиційній війні. Кожний колхоз на Україні розташувався в окопах пасивного спротиву, а всі вони разом творять міцну оборонну лінію, об яку в минулім році розбились фактично всі ширше закроєні наступи більшовицької влади. Тепер більшовики готуються до нового наступу. Ролю танків тут мають відограти політичні відділи при МТС на колхозах. Тимчасова ціль наступу є здобути зазначені в указі Ради праці й оборони з 27. січня кількости збіжа з гектару. Варто зазначити кількість пшениці, яку жадають з українських країв: з Кримської АСРР — 4,1 сотнарів з гек., з УСРР — 3,3 сотн. з гек., тоді як від Центр. Черн. Об. жадають лише 2.5 сотн. з гек. Пшениця є, як відомо, збіже експортове, отже найбільше треба його витиснути з України.

Більшовицьке говорення про потребу зломити опір кулацьких елементів на Україні, Північнім Кавказі та долішній Волзі, є досить нехитрою пропаґандою, якій можуть вірити хіба якісь тупоголові комсомольці. Самі партійці чудово знають, що поза платними аґентами ціла колхозна маса ставиться до уряду та партії в самій Московщині в кращім випадку байдуже, коли її не дуже тиснуть, а на Україні та в інших немосковських районах виразно вороже. Всі „законо-

датні" заходи уряду спрямовані фактично не проти примарних кулаків, а проти колхозів у цілому. Караючи колхози, десятькуть їх як збунтовані частини війська, покараних називають кулаками, але в дійсності це менше зручні елементи, що потрапили більше-менше випадково під удари більшовицької Немезіди. В дійсності боротьбу за збіже провадить ціла колхозна маса, часом при таємнім підтриманні самих місцевих урядових чинників, які живляться з тих-же самих колхозів.

Нові більшовицькі укази, що жадають точно означеної кількости збіжа з гектару й колхозу утворюють фактично „кругову поруку", визнають „злочинність" колхозної маси в цілому та заводять відповідальність колективу за одиницю, отже зміцнюють одностайність опору. Призначення пересічної кількости збіжа з гектару по Республиках та районах є одним з найбільше нікчемних витворів бюрократичної більшовицької думки. Поминаючи ріжниці кліматичних умовин та елементарних нещасть, які далеко не вміщаються у межі окремих республик, умовини хліборобства на Радянщині дуже ріжноманітні, кількість робучої худоби, постачання насіння, машин, а головно засобів поживи, остільки ріжні для кожного села, що призначити пересічну мірку постачання збіжа можуть лише ті, які заздалегідь готуються видушити все можливе й неможливе. Новий указ є властиво поворотом до татарської данини з „диму". Наслідком його на Україні буде лише дальше загострення боротьби колхозів проти більшовицької влади.

Але цілком хибно булоб думати, що московський уряд задоволений Україною на терені промислу, розвитком якого він так хвалиться. У кінцевім слові на сесії ЦІК-а СРСР Молотов, відповідаючи на справоздання представника Донбасу Ананченка, заявив:

„А як іде здійснення гасла механізації Донбасу? Незадовільно, очевидно незадовільно. Між тим ми зацікавлені в піднесенні вугільного промислу до крайнього ступня. Поліпшатися повадч так, як він поліпшається, неможна... Нових шахт, нового вивінування, нових механізмів принаймні для добування вугля дали Донбасові майже по горло, а як їх використано? На загал не більше, як на половину. Це зле".

Наґінка московського центра на більшовиків України знайшла виразний відгук у промові Петровського. Це справді остання промова обвинуваченого перед судом. І він виправдується, підносячи у свою чергу скаргу на українську національну „контрреволюцію" та жадаючи нових кар для неї:

„Згадайте, товариші, що саме протягом пятилітки було викрито такі контрреволюційні шкідницькі організації як „Промпартія" та так званий „Союз Визволення України"... Ці шкідницькі організації спеціяльно займалися тим, що нищили худобу в колхозах і совхозах, псували хліборобські машини, організували кулаків для контрреволюційних виступів та розкладали колхози... В старі часи ми, робітники й селяни, не раз страйкували та повставали проти капіталістичної експльоатації, проти дідичів, але й тоді йшли дуже нечасто на псуття майна, на руйнування фабрик і заводів, на знищення худоби та інше, що робиться тепер контрреволюцією на кожнім кроці її шкідницької діяльности... Ці кулаки й підкулачники багато нам напсували під [illegible]жним оглядом, ми наприклад і досі ще не покінчили постачання збіжа... Трактори стоять і тепер ще в колхозах та совхозах від 30 до 50 прц. цілого часу. Завдання треба доручати під особисту відповідальність директорів та завідуючих і суворо карати за кожне недбальство щодо народнього майна, тракторів та інших машин..."

Наївність пана Петровського булаб справді зворушлива, колиб не була удавана. Він же справді не може не знати того, що знає ґраф Куденгове Калеґрі, себ-то що Сталін є не лише найвищим володарем держави, а й власником державного тресту Сталін і Ко. Саботажі в часі царизму були безглузді, бо страйки провадились проти приватного капіталу та й вистарчали як засіб політичної боротьби проти уряду. Робітництво вважало себе природнім спадкоємцем засобів продукції, які воно сподівалось перебрати від буржуазії, а хтож нищить власну спадщину? Цілком інакше стоїть справа з більшовиками. Вони захопили, прикриваючись іменем пролетаріяту, найдрібніші варстати праці, вони нищать, очевидно, самі продукційні сили країни, знищивши хліборобство та надаючи наскрізь неприродний напрям розвитку промислу. Знищити панування більшовиків, не знищивши основ їх іствування на селі, неможливо. Тому пасивний опір та саботажі є цілком доцільними засобами боротьби. Люди, що руйнують трактори та нищать худобу ризикують своїм життям, але не мають від цього жадної безпосередньої користи, отже доконують наскрізь ідейні геройські вчинки; також само як і люди, що ставлять пасивний опір та мандрують цілими селами на Сибір та Соловки. І більшовики, що викликали такий масовий рух проти себе, не мають великих виглядів на перемогу.

Досить побіжно треба переглянути більшовицьку пресу, щоби побачити, що як пасивний опір так і саботажі на три чет[в]ертини припадають на Україну, Північний Кавказ, Кримську Республику та інші терени з чужонаціональним населенням.

Гідне уваги, що й представник Білорусі Голодід (Голодед) виступив на сесії також зі скаргами на білоруський націоналізм:

„Поруч з загальним загостренням клясової боротьби у нас у БСРР трапляються виступи національно-демократичних елементів білоруського націоналізму... У нас є такі люди, які твердять, що Радянський Союз замало підтримує розвиток Білорусі. Ясно, що ці націоналістичні елементи є представниками, аґентурою розбитого кулацтва та закордонного фашизму. Ясно, що вони приклали свою руку до організації саботажів при хліборобських постачаннях, прикриваючись фальшивим національним прапором".

Із скарг Голодіда видно, що й Білорусь іде слідом за Україною по шляху боротьби проти Московщини.

У той час, як Голодід досить отверто визнає звязок білоруського національно-демократичного руху по обох боках радянського кордону, Петровський уряджує нікчемну демагогічну комедію, присвячує майже четверту частину своєї промови полеміці зі Скоропадським, намагаючись викликати враження, що колишній гетьман стоїть на чолі цілого українського протимосковського руху поза межами Радянщини. Найбільше комічно вражає жадання Петровського, щоби московський уряд інтервеніював проти гетьманщини перед анґлійським, польським та німецьким урядом. Але Петровський з причин дуже добре зрозумілих стережеться поінформувати українців про те, що міліони українського населення [н]а їх українських землях поза межами Радянщини зеднані у боротьбі проти більшовицької Московщини. Не говорить він і про ту політичну акцію, яку провадить українська еміґрація проти більшовиків на міжнароднім терені, цілком незалежно від Скоропадського.

Але Петровського демаскує його московський начальник Молотов, який виступаючи проти „місцевого націоналізму" не говорить ні одного слова про гетьманський рух на Україні, але кличе до боротьби проти петлюрівців, алаш-ординців, мусаватистів та інших. Проти Скоропадського Молотов не тільки не жадає ніякої інтервенції, а твердить, що „з нього можна лише сміятися". Отже тим самим і з „товарища" Петровського. Але у звязку з національним питанням Молотов говорить про небезпеку війни, і треба сказати, має слушність.

Заклик до боротьби проти „петлюрівців" по пятнадцятьох роках боротьби з українським націоналізмом є незвичайно цінним признанням з боку одного з визначніших провідників московського більшовизму, що всі дотеперішні нелюдські переслідування українського населення Радянщини не зломили його відпорности проти Московщини.

Для характеристики сучасного стану українсько-московської боротьби треба додати, що національний рух на Україні дає доцільність, одностайність та суцільний зміст всім виявам опору українського населення проти більшовицької влади.

Страх більшовиків перед одностайністю боротьби українського населення в межах та поза межами Радянщини може бути посереднім доказом того, яке велике значіння має ідея соборности для остаточної перемоги української справи.

М. Данько.

Виборчі листи затверджені.

Виборчий комісар республики затвердив вісім виборчих лист до Райхстаґу: націонал-соціялісти, соціял-демократи, комуністи, центрум, баварська людова партія, червоно-біло-чорний фронт (нім. нац., штальгельм і ґрупа Папена), поміркована правиця і віртемберський ляндбунд. Рівночасно затверджено ті виборчі листи для Прусії, між ними теж листу національних меншин.

Як відомо, на основі виборчого розпорядку власні виборчі листи можуть виставляти тільки ті партії, що мали в попередньому парляменті бодай одного представника, або викажуться листою, підписаною 60 тисячами уповажнених до голосування. Наслідком того число виборчих лист до Райхстаґу впало з 18 при попередніх виборах до 8.

Передвоєнна горячка в Японії.

ТОКІО, 22. II. ПАТ. Подрібний плян офензиви в Джеголі предложено японському цісареві. В цілій Японії, особливо в Токіо, горячковий настрій. Відбуваються патріотичні маніфестації. Публична опінія підтримує пляни військових кол.

Колюмбійсько-перуві[я]нський конфлікт.

Рада Союзу Народів займалася 21. ц. м. колюмбійсько-перувіянським конфліктом. Делеґат Перу не явився на сесії, повідомляючи, що не має інструкції від свого уряду. Рада вислухала промову колюмбійського делеґата, який доказував, що Перу поносить повну відповідальність за конфлікт. Опісля рада поручила комітетові з трьох членів місію обміркувати в порозумінні з представниками обох сторін можливости мирного полагодження справи.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати поштовими марками.

З православних справ.

Новий виступ духовника з православної церкви та його гострі закиди православній ерархії.

Православна церква має нову „сецесію", з отвертими листами, полеміками — мабуть швидко новою „анатемою", — словом, має новий скандал, один із довгої черги скандалів, які були, є і так довго будуть, як довго тріватиме дла нинішня внутрішня система прав. церкви в Польщі та її повна зовнішня залежність від державної світської адміністрації.

Сумна „пікантерія" у даному випадку полягає у тому, що цю нинішню катавасію накоїв член групи Певного, офіційний член луцького „Т-ва ім. Петра Могили", яке повстало з благословення митроп. Дениса та проголосило було „помирення" певнівської „опозиції" з варшавсько-православною митрополією. У своїй „льояльности" той православний духовник дійшов до того, що почав вводити навіть... польські колядки до церковних різдвяних співів та виголошував промови й проповіди по-польськи (невідомо, для яких православних поляків?!), брав „з власної пильности" участь у ріжних польських організаціях та польських патріотичних маніфестаціях. Видно, що й варшавській митрополії було забагато тієї широкої „ініціятиви" о. Каблукова, бо вона не була до нього ласкавою, а навіть карала його за непослух. За виступ Каблукова проти православної ерархії на зїзді „Т-ва ім. П. Могили" покарали його навіть 3-ма місяцями монастирського заслання. Колиж тепер, в отвертих листах до гродненського архієпископа Олексія та митроп. Дениса (дата тих листів 2. ц. м.) Каблуков заявив свій виступ із духовного стану, щоби здобути собі „незвязану канонічною буквою свободу", то цей факт кидає знову сніп світла на тертя, які панують серед самих санаційних луцьких „могильників", на ніби то згідливі відносини між ними та православною ерархією, на латинізаційні й польонізаційні заходи внутрі православія, на повний упадок авторитету церковної православної ерархії серед власного духовенства, внутрі церкви й назовні, — на ціле трагічне положення, в якім ця церква опинилася...

Коли навіть варшавська митрополія закидала Каблукову, що він — запроданець і карієрист, то годі мати високу опінію про моральну вартість того духовника. Однак тим прикріше, коли того рода людина висуває в своїй обороні проти своєї церковної ерархії цілу низку таких поважних закидів, що без огляду на їх авторство, вони залишаються непохитним актом обвинувачення. Каблуков — сам москаль — осуджує старий російсько-синодальний устрій, якого конвульсійно тримається досі варшавська митрополія. Він цілком слушно стверджує у своєму отвертому листі, що „одною із найголовніших причин більшовицької революції була ізоляція російської інтелігенції та духовенства від мас" і так само правильно стверджує, що „представники православія в Польщі... досі думають катеґоріями російського православія і не добули для себе ніякої науки з російської катастрофи, до якої у великій мірі причинилися..."; „як найголовніші завдання духовника вважають невільниче упокорення, довге волосся, довгу рясу, широкі рукави, а дальше — відправу богослуження і молебня та виконування фахових послуг на замовлення", себто трактують духовне звання як „урядництво до полагоджування віроісповідних справ"...

Прикрі закиди і прикра справа, тим прикріша, що ніяких виглядів на поправу тих православних справ не видно.

Залізничий страйк в Ірляндії.

З Дебліну повідомляють, що страйкарі залізничники виконали кілька замахів. Перший раз від вибуху страйку вирушив із Дебліна омнібус, але по дорозі його підпалили. Два інші омнібуси страйкарі обкидали камінням. Поліція розігнала юрбу камінням. Нема надії на швидкий кінець страйку.

Французькі голоси за Німеччиною.

Французький щоденник „Пті Жіронд" помістив статтю де Вібре, який заявився проти теперішніх границь Німеччини та за признанням Німеччині кольоній. Автор домагається, щоби Німеччині дати спромогу експанзії на схід. Теперішні границі для Німеччини за тісні, отже Франція повинна дати почин до такої зміни німецької границі, щоб усунути перешкоди для природної та конечної експанзії Німеччини на схід і південний схід. З тих самих причин треба віддати їй кольонії.

Зближена до премієра Даладієра радикальна „Ля Репіблік" принесла статтю Вієра Домініка, що теж заявляється за далекосяглими уступками Франції в користь Німеччини. Він радить признати Німеччині рівноправність у збройних, віддати Помор'я і звернути кольонії.

Нова спроба замаху на Рузвельта.

ВАШИНГТОН, 22. II. ПАТ. „Вашінгтон Пост" повідомляє про нову спробу замаху на президента Рузвельта. Поліція найшла в посилці, адресованій до Рузвельта, бомби. Відкриття доконано в почтовому уряді, де надано посилку.

ВАШИНГТОН, 22. II. ПАТ. Бомба, що її вислали під адресою президента Рузвельта, була зроблена з порожнього стрільна, виповненого щільно порохом. Стрільно було обвинене заржавілим дротом. Хоч сила вибуху не була велика, то могла заподіяти великі шкоди, колиб необережно отворили скриньку, в якій було стрільно.

АДВОКАТИ НЕ АПЕЛЮЮТЬ.

МІЯМІ, 22. II. ПАТ. Адвокати Занґари постановили не апелювати до вищої інстанції в справі свого клієнта.

СТАН ЗДОРОВЛЯ ЧЕРМАКА ПОГІРШИВСЯ.

МІЯМІ, 22. II. ПАТ. Стан здоровля бурмістра Чермака нагло й несподівано погіршився. Температура піднеслася дуже. Лікарі побоюються за стан здоровля раненого.

ЗАКІНЧЕННЯ ГІРТЕНБЕРСЬКОЇ АФЕРИ.

ВІДЕНЬ, 22. II. ПАТ. Преса стверджує, що ґіртенберська афера вже закінчилася успішно для Австрії. Канцлер Дольфус поінформував англійського та французького посла про зміст відповіди австрійського уряду. Англійський посол заявив канцлерові, що британський уряд не бачить нарушення постанов мирових трактатів австрійським урядом, коли зброю прислали з Італії до Австрії лише задля направи та коли її відішлють назад до Італії. Французький посол прилучився до становища англійського посла. При цьому висловив сподівання, що справу полагодять так приязно, як приязною була інтервенція вел. держав. З огляду на ці заяви, канцл. Дольфус вздержав доручення відповіді австрійського уряду аж до часу, коли англійський посол розмовиться телефонічно з Льондоном. На другій конференції Дольфуса з послом Англії та Франції англійський посол інформував канцлера про дискусію, яка відбулася в тій справі в палаті громад. Тому, що положення змінилося, канцлер скликав надзвичайне засідання головної комісії. Вона приняла до відома його заяву. Канцлер заявив, що вже устійнено, що Франція й Англія признають становище Австрії та зріклися зложення заяви. З огляду на це, австрійський уряд не дасть узагалі відповіди на ноти обох держав.

ГІТЛЕР ПРИНЕВОЛИТЬ ГІНДЕНБУРГА УСТУПИТИ?

„Н. Ціріхер Нахріхтен" принесли вістку, нібито Гітлер задумує вмашерувати до Берліна з 250.00 пробоєвиками, приневолить Гінденбурга до уступлення та іменує кронпрінца реґентом Німеччини.

ЯПОНІЯ НЕ ХОЧЕ ВІЙНИ.

ТОКІО, 22. II. ПАТ. З кол близьких до міністерства закордонних справ повідомляють, що японський уряд не думає відкликати своїх дипльоматів з Китаю. Японський уряд поінформує небаром амбасадорів вел. держав у Токіо, що Японія не бажає війни на територіях на південь від великого китайського муру, вона навіть готова відкликати залогу із Шанґай Квану, коли Китай дасть достаточні ґарантії.

НОВИНКИ

— **Відкриття виставки 120 образів** паризької групи мистців українців (18) і запрошених мистців французів і італійців (24) в новій салі Національного Музею (вул. Мохнацького 42) відбудеться в неділю, 26. ц. м. в полудне. Багато ілюстрований катальоґ має передмову М. Ґотіє і О. Лаґутенка. Виставка потреває короткий час. Вступ по 1.50 зол.

— **Внаслідок господарської скрути** скріплюються конкуренційні змагання в торговлі і то дуже часто недозволеними засобами. Часто довідуємося з офіційних звідомлень про фальшування споживчих продуктів, а головно масла і всякого роду набілу. Тому, що фальшування набілу самими змислами важко розпізнати, купуємо ці продукти, опираючись на довірю продаючого. Маючи це на увазі, витаємо з приємністю вістку, що **„Маслосоюз" відчинив у Львові дві нові свої крамниці, а саме при вул. Потоцького ч. 60. та Бальоновій ч. 16.** і таким чином дає змогу громадянству цих околиць побирати просто в джерелі відомий зі своєї найкращої якости набіл.

— **Похорон з перешкодами.** В Сасові, пов. Золочів, відбувся недавно похорон 9-місячної дитини Мих. Василишина, члена секти дослідників св. Письма, при участи 25 членів тоїж секти з околичних сіл. Ховали дитину на основі церемоніялу сект, отже несли домовину на цвинтар, співаючи релігійні пісні. Коли похід найшовся на ринку, юрба з кількасот осіб відобрала тіло дитини і занесла до церкви, де місцевий священик покропив мерця і при участи церковного брацтва поховав на цвинтарі в Сасові. Дитину мама без відома батька охрестила була в церкві. В часі відбирання трупа кількох членів секти побито.

— **Євангелики між собою.** До статті під цим заголовком (див. „Діло" ч. 23. з 2. II. ц. р.) дістаємо лист, підписаний п. Романом Квасніком, господарем у Молодятині, в якому він заявляє, що „ніяких грошей, присланих йому титулом позички, не було затримано і прислану позичку він у цілости одержав".

— **Безробітні в Польщі.** Згідно зі статистичними даними зареєстрованих безробітних у всій Польщі було 18. лютого ц. р. 280.799, себто у відношенні до попереднього тижня зросло це число на 4.724 осіб.

— **За намагане перекупство.** Апеляційний суд у Львові займався 21. ц. м. справою адвоката д-ра Ст. Грабара з Коломиї, що стояв під замітом намаганого перекупства скарбового урядовця. Д-р Грабар заявив, на основі акту обвинувачення, одному із своїх клієнтів, дідичеві Кшиштофовичеві, що перекупить радника скарбового інспекторату Функельштайна. Потягнений до судової відповідальности дістав кару 3 місяців вязниці. Апеляційний суд затвердив цей присуд, однак найвищий суд зніс його і наказав нову розправу. Апеляційний суд засудив його вдруге на 3-місячну вязницю з припиненням на три роки.

— **Самогубство в потязі.** В особовому потязі на лінії Львів-Краків отроїлася Стефанія Рогош. В Ряшеві відставили її в безнадійному стані до шпиталю. Причина самогубства невідома. В короткому часі це вже третє самогубство в потязі на тій лінії.

— **Пострілився аптикар.** Юліян Каневський, власник аптики при вул. Льва Сапіги 7. у Львові розвівся з жінкою, а аптику передав їй. Сам жив із продажі зел. Каневський записався з жінкою, молодшою від нього 20 літ. У середу ця приятелька відвідала аптикаря, а після її відходу він вистрілив до себе двічі з револьвера. Каневського забрали до шпиталю.

— **Засипаний сніговим осугом лещатар.** Два дні вже шукають за лещатарем, що впав жертвою снігового осугу біля Ворохта, але без успіху. Є це 22-літній студент університету Генрих Гарапіх, син власника дібр у Цеброві пов. Тернопіль, братанок б. львівського воєв

ди. Катастрофа скоїлася у віддалі 22 км. від Ворохти під Говерлею, в кітлині, довкола якої підіймаються гори аміфтеатрально. За Гарапіхом, якого прикрила снігова гора на 7 метрів висока, глядає кількадесять осіб.

— **Згорів тартак.** В ночі на 21. ц. м. вибухла в тартаку фірми Фореста в Надвірній пожежа, що знищила машини, механічні варстати і шліферню. Шкоду обчисляють на кількасот тисяч зол. У фірмі було занятих коло 400 робітників.

— **Фальшиві доляри.** В Жовкві арештовано Анну Садову з Бища, що пускала в місті фальшиві 10-долярові банкноти, перероблені з 1-долярових.

— **Арештовані мимоходом.** У звязку з гляданням за винуватцями в справі масового вбивства в Колодні, пов. Жовква, поліція арештувала в томуж селі Петра Мазура, Івана Головку, Казимира Ляховича та Івана Лозу, а також Костя Квасницю з Жолтанець, всіх під замітом дрібних сільських крадіжок. Заопікувалася ними прокуратура окружного суду у Львові.

— **Вибух пороху підчас вправ.** В селі Ольховці пов. Сянік підчас пionірських вправ 2-го полку саперів склалася нещаслива пригода. Сержант Дуда, пояснюючи, як вживати петарди, опустив припадково запалену вже петарду на землю. Петарда впала на скриню з порохом і спричинила вибух, наслідком чого 14 вояків ранило, з того 7 тяжко. Відставлено їх до військового шпиталю в Перемишлі.

— **Згорів людовий дім.** В Косові згорів у ночі за 20. ц. м. польський „людовий дім“, в якому містилася бібліотека т-ва людової школи. Шкоду обчисляють на 30.0000 зол.

— **Обікрали церкву.** В Бердриківцях пов. Заліщики вломилися до церкви злодії й забрали з церковної каси 200 зол.

— **Учителька згинула під сніговим осугом.** Рятункова виправа татрянського рятункового поготівля в Закопанім відшукала лещатарку, що згинула підчас снігового осугу. В глибокому провалі добули спід снігу змасакроване тіло з розторощеною головою та поломаними ногами. Сніг довкола був пересяклий кровю. Жертвою трагічного випадку впала молода вчителька гімназії з Кракова Каміля Каменц. Вибралася вона в гори з двома студентами, що припадково врятувалися від смерти.

— **Зловживання при бранці.** Перед військовим судом у Варшаві відбулася розправа проти пор. Вацлава Рудницького за поборові зловживання. Рудницький був поборовим референтом при варшавській корпусній команді і при допомозі посередників звільняв поборових, головно жидів, або переносив їх до неслужбової категорії, очевидно за грошевою оплатою. Розправа виказала його вину у 12 випадках. Рудницького засуджено на 4 і пів року вязниці з відібранням горожанських і гонорових прав на 5 літ та на видалення з війська.

— **Відгомін великих зловживань.** Із Ґдині повідомляють, що там арештовано начальника почтово-телеграфічного уряду Яна Ґронку. Назвище знане з процесу з приводу міліонових зловживань при будові тамошнього почтового будинку.

— **Стріляють до пачкарів.** На польсько-румунській границі біля Тучап румунська гранична сторожа застрілила двох пачкарів, Томищука і Карпюка, давши до них сім крісових стрілів. Перший із них дістався на польський бік, звідки відставили його до шпиталю в Снятині. Другий згинув на румунському боці.

— **Помер автор „Мікі-Мавс“.** У Нюйорку помер австралієць Сулівен, рисівник відомих кінових звукових гумористичних фільм „Мікі-Мавс“. Було йому 45 літ.

— **Страшні експльозії.** Із Шангаю повідомляють, що в тамошній фабриці ґумових виробів склалася велика експльозія, від якої 81 осіб згинуло, а 120 є ранених. Про багатьох людей нема ніякої вістки. — У Вельтені (Сх. Мархія) була експльозія в хемічній фабриці Ганса Сакса, причому 5 осіб тяжко ранило.

— **Найбільше мясожерна країна.** Зі всіх народів на світі найбільше мяса споживають в Аргентині. Обчислено, що на кожного мешканця Аргентини припадає 365 фунтів мяса на рік.

— **Нищать дари природи.** Бразилія нищить від часу до часу величезну скількість кави, щоби викликати звишку її ціни на світовому ринку. Обчислено, що досі Бразилія знищила міліярд фунтів кави, значить скількість, яка вистарчила би на цілий рік для всіх мешканців Злучених Держав. А відомо, що в Злучених Державах живе поверх 120 міліонів людей.

— **Продав жінку.** Букарештенський купець Троян Гамароїн, щоби рятуватися перед банкроцтвом продав свою жінку багатому промисловцеві, що любився в його жінці. Промисловець згодився дати за жінку 150.000 леїв, та коли купець сказав, що мусить йому дати й дитину, бо вона без матері не може жити, промисловець обнизив ціну. Виплатив лише 100.000 леїв. Про цю трансакцію довідалася поліція й обох арештувала.

— **Пригадка.** Анкета в справі суспільної опіки відбудеться в пятницю 24. ц. м. в салі „Української Бесіди“ в год. 18.

— **Два виклади в Т-ві „Зоря“,** вул. Вірменська ч. 25, будуть у неділю 26. лютого ц. р. В год. 12-ій для членів і запрошених гостей виклад ред. Голубця п. з. „Богдан Лепкий“, а в год. 5-ій для ремісничої молоді 2-га часть реферату дир. І. Ющишина п. з. „Суспільна творчість І. Франка“.

— **Виклад.** Заходом Т-ва українських студентів-католиків „Обнова“ відбудеться в пятницю 24. ц. м. в 20. год. в авлі „Акад. Дому“ виклад о. д-ра Г. Костельника п. з. „Про істнування Бога — III.“

— **На засіданні фільольоґічної секції** Наук. Т-ва ім. Шевченка, що відбулося дня 18. лютого ц. р., вибрано директором секції д-ра Іл. Свенціцького, заст. директора й відпоручником секції до Головного Виділу проф. д-ра Ярослава Гординського, секретарем проф. Володимира Радзикевича.

— **Особисте.** Дня 30. грудня 1932 р. відбулась в авлі Ягайлонського Університету в Кракові промоція на доктора фільософії (історія і українська мова) професора прив. жін. укр. семинарії в Дрогобичі п. Михайла Константина **Рабія,** сина о. крил. Франца Рабія, пароха Самбора. Промував проф. д-р В. Конопчинський.

—o—

З театру.

ВЕЛИКИЙ ТЕАТР: *„ЦЕЗАР І КЛЕОПАТРА“*, комедія на 5 дій *Б. Шова.*

Сам автор сказав про цю свою пєсу, що вона краща від „Антонія та Клеопатри“ Шекспіра мабуть тому, що і його пєса і його Клеопатра молодші від Шекспірових. Шов хотів нам показати, як лавровий ґеній, що дійшов до лисини і порогу старости поводиться з 16-літньою дівчиною, що ще не стала справжньою жінкою. Зображений ним Цезар полонює недозрілу єгипетську королеву таксамо, як її підданих: розумом і досвідом.

Гострота пєси у типі Цезаря — його життєвій фільософії. Його думки про становище до ворогів, помсту та вибачливий жест, мають цеодин натяк на Анґлію, що перебрала від Риму єгипетську спадщину.

При добрих акторах у львівськім театрі пєсі бракувало режисерії. Глядач не зовсім мав враження воєнної атмосфери. Архимодерні декорації, що не признають обстанови королівської палати або заступають Сфінкса штудерною композицією відбирають нам неодну необхідну ілюзію. Шова скривдили немилосерно. *м. р.*

—o—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Д-р Андрій Лунів, б. старшина УГА, адвокат у Борщеві, помер несподівано траґічною смертю дня 22. лютого ц. р.

—o—

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Установчі збори Кружка „Рідної Школи“ в Яричеві Новім. Дня 15. лютого ц. р. відбулися в читальні „Просвіти“ в Яричеві Новім установчі збори Кружка „Р. Ш.“, що їх відчинив короткою діловою промовою місцевий завідатель парохії о. Юрій Ванчицький, покликуючи на секретаря студ. Олександра Лободоцького. По тім забрав голос делегат Ради Пов. Союзу Кружків „Р. Ш.“ у Львові, проф. Микола Ластовецький, що виголосив півтораґодинну промову. По рефераті вписалося до Кружка 65 членів, які в більшости зараз зложили і членську вкладку в річній висоті 1.20 зол. Головою Старшини вибрали о. Юрія Ванчицького, заст. голови Василя Ребця, секретарем Ольгу Сидорак, скарбником Стефанію Тріску, членами: Олександра Лободоцького, Івана Ситника й Михайла Дачкевича; заступниками: Миколу Кокодинського, Йосифа Козачка і Михайла Ребця. До провірної комісії увійшли: Михайло Бернацький, Теодор Чорнобіль, Софія Тягнибок; заступники: пп. Михайло Зачкевич і Михайло Тягнибок. Збори пройшли в дуже гарному настрою.

СТАНИСЛАВІВ.

Зїзд голов читалень. Дня 12. II. ц. р. відбувся зїзд голов, заст. голов і секретарів читалень „Просвіти“ станиславівської філіяльної округи. Загалом прибуло на зїзд 131 делегатів від 42 читалень; 2 читальні письменно оправдали свою неприявність, а тільки 2 лишились без представників. Зїзд відкрив голова філії д-р Юлій Олесницький. Витаючи прибувших делегатів, д-р Олесницький засував з черги потребу такого зїзду та начеркнув рямці, в яких мають обертатись наради. Опісля вибрано президію зїзду, до якої ввійшли: голова читальні у Братківцях Лесь Савюк і голова читальні в Ямниці Антін Долчук. Як першу точку нарад зїзду поставлено справу сільсько-господарської школи в Милованні. Реферував її директор школи в Милованні інж. Е. Бриллинський. Над рефератом розвинулася дуже оживлена дискусія, що сама в собі була відрадним явищем громадянської зрілости багатьох делегатів. У висліді рішено розвести якнайширшу пропаґанду за школою в Милованні та подбати, щоби з кожної громади вислано щонайменше одного учня до школи. Крім цього всі читальні мають зорганізувати стипендіят для 2 незаможніх учнів, вибраних з повіту. Після цього поодинокі читальні здавали звіт із своєї діяльности за час від останнього зїзду голов та передавали домагання читалень до філії. В часі цих звітів увійшла на салю сенаторка О. Кисілевська, яку присутні привитали оваційно. Сен. Кисілевська передала зїздові привіт від Української Парляментарної Репрезентації, а опісля виголосила короткий реферат про ролю жінки в культурно-освітній праці. З черги мґр. М. Кушнір реферував справу: доповнення читальняних бібліотек, пропаґанди за членством районових інструкторських курсів, індивідуальних лекцій для бібліотекарів, секретарів і скарбників, повітового просвітянського свята та подав плян праці на найближчий місяць. Рішено: 1) допильнувати, щоби ще в цьому році щонайменше всі виділові читалень та інших установ села стали членами Матірного Товариства; 2) присвятити більше уваги справі докомплетування читальняних бібліотек, так, щоби найслабша бібліотека мала 400 книжок; 3) акцептовано плян філії „Просвіти“ у справі індивідуальних лекцій для бібліотекарів, скарбників і секретарів, дальших районових інструкторських курсів та плян праці; 4) рішено уладити широку просвітянську маніфестацію 12. III. ц. р. Загальний хід нарад дуже діловий і поважний.

Інстр. просвітянський курс у Микитинцях. Дня 17. II. ц. р. закінчено районовий просвітянський інструкторський курс у Микитинцях, уладжений філією „Просвіти“ в Станиславові. За 24 години науки пороблено загальний погляд на завдання читальні, загальну методику читальняної праці, засоби, які ведуть до осягнення поодиноких завдань, орґанізаційну схему праці та читальняне діловодство. Курс пройшов з повним успіхом. Слухачів б. 60, самі виділові або робітники поодиноких читальняних секцій. Викладав на курсі мґр. М. Кушнір.

КОВЕЛЬ.

Загальні Збори „Союзу Українок“. Дня 15. II. ц. р. відбулися загальні збори „Союзу Українок“. Присутніх було 20 членів на загальну кількість 60, з котрих 13 членів є зпоза Ковля. Із звіту помітний розвиток Т-ва: було 11 рефератів, 6 вистав, 3 академії. З днем 5. II ц. р. зорґанізовано в Турійську кружок „С. У.“ з 12 членами. Фінансовий звіт виказав стан „С. У.“ бездефіцитовим; обороту було понад 4.000 зол. Головою „С. У.“ поновно вибрали Олександру Підгірську, членами Управи — Л. Тарасевич, О. Капилюжну, Н. Зибенкову, Л. Морозовську, Л. Сторонську, Л. Хилевську. До ревізійної комісії увійшли: Ольга Підгірська, Н. Парфенюк, О. Луцик. Побажаємо „С. У.“ успіху в дальшій праці з тим, що „С. У.“, як єдина у Ковлі культурно-освітня орґанізація, ще пильніше повинен тримати руку на пульсі місцевого громадсько-національного життя.

ПЕРЕМИШЛЯНЩИНА.

Справа шкільного плебісциту. На перше місце висувається у нас справа переведеного шк. плебісциту. Плебісцит пройшов тут надсподівано добре. Заслуга в цьому передовсім повіт. плеб. комітету. Комітет розвинув у цій справі широку пропаґанду, видав відповідні відозви і подбав, щоби в свій час громади одержали декларації. А вже похвальною була гадка комітету, що поручала всім селам віддати свої декларації в канцелярії Пов. Кружка „Р. Ш.“. Вже в перших днях грудня голова пов. комітету адв. д-р Свістель віддав пов. інспекторові особисто декларації за кільканацять громад. Завдяки д-рові Свістелеві комітет доручив у своїм речинці — не зважаючи на всякі перепони — решту декларацій і то не лише з Перемишлянщини, але із Глинянщини. (Самі навіть Глиняни віддали свої декларації в нашій канцелярії). Треба зазначити, що в декотрих селах війти відмовились з початку від потверджування підписів, але на інтервенцію д-ра Свістеля у старости влада поклала тому кінець. Крім цього були випадки відбирання декларацій поліцією (прим. у Бруховичах), та й учителі поляки (прим. у Неділисках, Боршеві та Ішковичах) забороняли війтам потверджувати декларації за річник 1926. Коли вже мова про плебісцит, то згадаємо, що вже почалась і плебісцитова акція за польською мовою навчання. В акції цій найдіяльнішим виявився учитель Федуняк (чи не землячок?) та кількох жидів у чисто українськім селі Корінчах.

З філії „Просвіти“. Філія „Просвіти“ під проводом голови д-ра Свістеля рішила уладити в зимовім сезоні кілька курсів загальної освіти. Перший такий курс, проектований на один місяць, розпочався 29. січня. Труд прелегентів заслуговує на те, щоб вичислити їх імена. Викладають пп. д-р Свістель, д-р Сахно, д-р Хаврона, Мих. Луцький, інж. Білоус, дир. Яценович, мгр. Гуглевич та ем. учит. Любінець. Виклади є з ділянки права, гігієни, агрономії, кооперації, історії України та географії України. Прелегентам приходиться з правдивою сатисфакцією викладати, коли бачать, що мають що вечора салю битком набиту слухачами. Управі-ж Народнього Дому жаль робиться, що не могла через теперішню кризу побудувати великої проектованої салі. Слід зазначити, що хоча виклади відбуваються від 6. до 9. години вечором, то це не перешкаджає селянам з поблизьких сіл точно що-вечора явитись на викладах. Філія рішила після покінчення курсу в Перемишлянах перевести по змозі ще курси в Янчині, Ладанцях та Утіховичах.

Пов. Кружок „Р. Ш.“. Кружок цей завдяки зрозумінню інтелігенцією повіту національних обовязків не лише значно підпомагає приватну школу „Р. Ш.“ в Гулькові, але і щодо жертвенности для Головної Управи стояв у 1932 р. на 3-ому місці поміж повітами. Крім цього Кружок має значнішу квоту як фонд на діточі садки та на діточі бібліотеки. Старшина Кружка все була тої думки, що по своїм силам та умінню сповняє свої обовязки. Але не так про це думає Пов. Кружок „Р. Ш.“ в Рогатині, бо ось у грудні м. р. звернувся до Гол. Управи з предложенням віддати йому наш повіт у цілях організаційних. Думаємо, що Головна Управа добре призадумається, поки видасть своє рішення на рогатинське предложення.

В.

СПОРТ.

БІЛЯНС ЛІТНЬОГО СЕЗОНУ С. Т. „УКРАЇНА“.

Минулий літній сезон (1932) був у рядах секції копаного мяча С. Т. „Україна“ чи не найкращим по славнім 1929-ім році. Щоправда, не добула Україна ані мистецтва, ані не доконала якихсь надсподіваних подвигів, але своєю тривкою працею, солідною грою і рівномірною взагалі формою в цілому сезоні заслужила дійсно на признання.

На старт станула І. дружина з початком сезону в жалюгіднім стані, як ніколи досі. Бракувало колишніх головних підпор — Кобзаря, Петрова і Грещука, без яких важко було уявити собі дружину. У важкий бій пішли недобитки з нещасливого 1931-го року, скріплені молодими, зландлосяб, недосвідченими силами, і на диво багатьом вони закінчили сезон з таким успіхом, яким не могла похвалитися дружина у двох попередніх роках, хоча грала зі згаданими „зірками“.

Не добула І. дружина України, як згадано, мистецтва, але на всіх 12 мистецьких змагань програла всього 2 (!), чого не доконала навіть у 1929-ому році, коли-то мала найкращий склад і була у найліпшій формі за весь час свого істнування. Також у другій рунді мистецтв стратила всього одні ворота (і — на жаль — враз з ними також 2 пункти і місце у фіналі — програна з ІІ. Соколом 0:1). Також розіграла рекордове число змагань (35!) і добула найбільше перемог за всі роки (18). Стійність форми дружини видно у малому числі трачених на поодиноких змаганнях воріт (найбільше 4), хоч часто змагалася з сильнішими (ліговими) противниками. У 10-ох стрічах не дістала Україна ані одного гола, а загальне число страчених воріт (55) є в порівнанні з попередніми роками рекордово мале.

Поодинокі цьогорічні противники і висліди України представлялися ось-так:

Львів: Чорні (ліга): 1:3, 5:3; І. Б.: **6:0, 1:0**; Погонь (ліга): 2:4, 1:2; І. Б.: 2:3; Гасмонея: 1:3, 1;0, 6;0; Олд Бої 3:3, **6:3**, 0:0; Лехія 0:1, **3:1**, 2:3; Другий Сокіл **2:1**, 0:1; Білий Орел **1:1, 2:0**, 2:1; Світезь 3:2; Рекорд 3:1, 1:0; Т. Ш. Л. 3:0.

Провінція: Ревера — Станиславів **2:2, 0:0**, 3:4; Прolом — Станиславів 6:3; Погонь — Стрий **2:4, 2:0**; Єгуда — Тернопіль 3:1; Корона — Самбір 2:2; Гасмонея — Луцьк 2:1; П. К. С. — Луцьк 2:2.

Як з повищого бачимо, на всіх 35 змагань (27 у Львові і 8 на провінції) виграла Україна 18, 7 ремісувала і 10 програла, добуваючи загальне відношення воріт 81:55 (44:25) на свою користь. У змаганнях за мистецтво (12 — висліди підчеркнені) виграла 6, ремісувала 4 і 2 програла, з в. в. 24:12, добуваючи третє місце на всіх 7 дружин своєї групи. До найкращих успіхів слід зачислити першу і то високу перемогу над ліговою дружиною Чорних (5:3), Гасмонеєю (6:0) і розмірно низьку програну з віцемистцем Польщі — Погонею (1:2).

Про поодиноких грачів, а також про другу і третю дружину напишемо завтра.

УКРАЇНЦІ!
КУПУЙТЕ ТОВАР ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ПРЕСІ.

Нові книжки й журнали.

СВІТ ЗВІРІВ, зоольогія або наука про тварини І. частина. Написав А. Антонич. Вид-во „Самоосвіта“, Яворів — січень 1933. Стор. 32 форм. 16°.

БАЗАР 1921—1931. Книжка 2. Бібліотека Українського военно-історичного Т-ва Ч. 2. Каліш 1932.

ЖУРНАЛИ.

ВІДРОДЖЕННЯ, ілюстрований орган українського протиалькогольного і протинікотинного руху. Рік VI. ч. 2. лютий, 1933. Львів.

ВОГНІ, місячник для української молоді. Ч. 6. Рік III. Львів, лютий 1933.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у приватних оборотах зол. 8.91.

Золото: 20 корон 38.00, 20 франків 36.25, 10 рублів 48.00, 1 доляр 9.03.

Срібло: корона 0.30, фльорен 0.70, рубель 1.25.

Трансакції. Продажа. Купно.

Бельгія 124.85, 125.16, 124.54, Данціг 174.10, 174.53 173.67, Голяндія 359.60, 350.50, 358.70, Льондон 30.67 30.82, 30.52; Ню Йорк кабель 8.905, 8.925, 8.856; Париж 35.11, 35.20, 35.02; Прага 26.41, 26.47, 26.35; Швайцарія 173.60, 174.03, 173.17; Італія 45.00, 45.00, 45.00; Берлін 213.05.

Акції.

Банк Польський 78.00, 77.25.

ЗБІЖЕ.

Льоко Підволочиська, ціни біржеві, ціни ринкові: Пшениця двірська 740 32.00—32.50, Пшениця двірська 720 31.00—31.50, Пшениця збірна 30.00—30.50, Жито збірне 15.75—16.00, Ячмінь двірський 13.50—14.00, Ячмінь на мливо 12.00—12.50, Овес двірський замоклий 12.50—13.00 Висівки житні 7.00—7.25. Льоко Львів: Пшениця двірська 740 33.50—34.00, Пшениця двірська 720 32.50—33.00, Пшениця збірна 31.50—32.00.

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 22. II.: масло 2.50, молоко 15—17, сметана 0.70, яйця 4.40—4.60.

На масло і молоко тенденція звишкова. На яйця знижкова

За редакцію відповідає Олександер Кость. Накладом Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.